

Hollanda Eğitim Sistemi ve Mesleki Eğitim Uygulamaları

Murat YİĞİTTEKİN

Neler var?

- Hollanda'ya ilişkin genel bilgiler
- Hollanda eğitim sistemi
 - Okul öncesi eğitim
 - İlkokul
 - Üst Ortaokul/Lise
- Hollanda'da Mesleki Eğitimin Tarihsel Yapısı
- Hollanda'da Mesleki Eğitim (Uygulamalar)
- İstatistikler

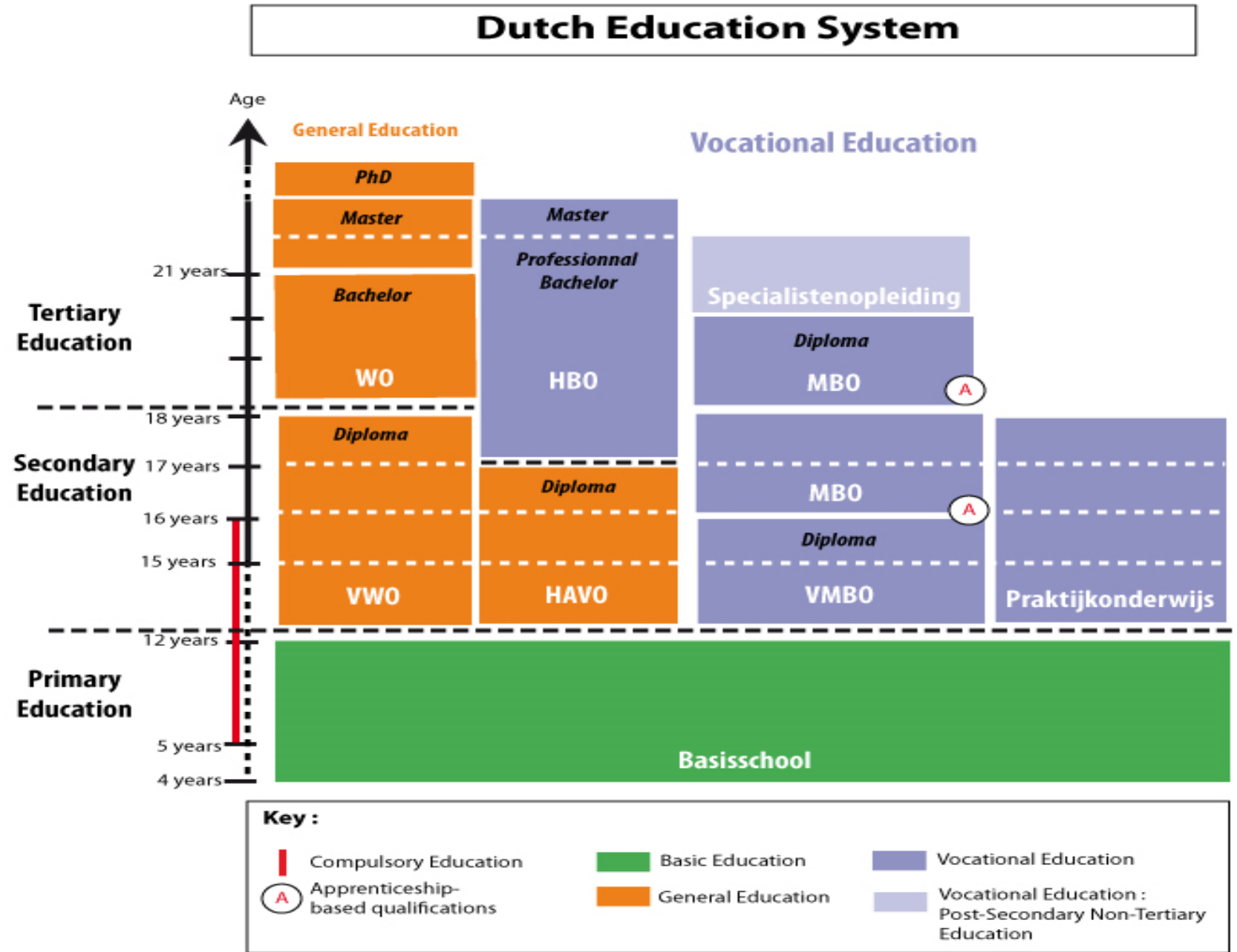

Genel bilgiler;

- 2019 yılı tahmini nüfusu 17.306.912 olan Hollanda'nın yüz ölçümü 41528 km²'dir.
- Başkent ve en büyük şehir *Amsterdam'dır*.
- 2021 yılı GSMH \$1,01 trilyondur. Kişi başına düşen GSMH ise 2021 yılı için 58003 dolardır. 2022 yılı enflasyon oranı %11,6'dır.
- Ülkenin %4'ü işsizdir.
- NATO ve AB üyesidir.

Eğitim Sistemi

Eğitim Sisteminin Yapısı

- Hollanda'da eğitim **okul öncesi, ilkokul, orta öğretim ve yüksek öğretim** olarak üç ana bölüme ayrılmıştır.
- 5-16 yaşlar arasında eğitim zorunludur.
- Hollanda'daki çocuklar sekiz yıllık ilkokul takip ederken, lise diploması okulun türüne bağlı olarak 16, 17 veya 18 yaşında alınmaktadır.
- İlk ve orta devlet eğitimi herkese ücretsiz olarak sunulmaktadır, ancak farklı bir müfredat sunan özel okullar da vardır.
- Hollanda'daki her şehir veya kasaba kendi başvuru prosedürlerine sahiptir ve eğitim kalitesi okullar arasında değişebilir ama genel olarak kalite tüm okullarda yüksektir.
- Öğrenciler ilkokulun son yılında (grup 8) devam edeceği liseye yönelik resmi bir öneri mektubu alır. Bu öneri büyük ölçüde 'leerlingvolgsysteem' e ve genellikle CITO testi olarak adlandırılan 8. gruptaki yetenek sınavına dayanmaktadır.

Eğitim Yaklaşımına Göre Okullar

Devlet okulları: Devlet tarafından işletilen okullar (mezhebe dayalı olmayan) laik Hollanda eğitimi verir, ancak belirli felsefi veya pedagojik ilkeler (Montessori, Steiner vb.) konusunda da eğitim verebilirler. Devlet okulları belediye meclisi veya belediye meclisi tarafından kurulmuş bir kamu tüzel kişiliği veya vakfı tarafından yönetilir ve Hollanda okul sisteminin şartlarına tabidir.

Özel okullar: Tüm çocukların yaklaşık üçte ikisi Hollanda'daki özel okullara devam etmektedir. Finansal olarak devlet okullarıyla aynı statüdedirler, ancak çoğu mezhepseldir (Katolik, Protestan, İslami, Yahudi, Hindu, vb.) veya belirli felsefi ilkeleri izlerler. Özel okullar bir kurul (çoğunlukla ebeveynlerden oluşur) veya onları oluşturan vakıf tarafından yönetilir.

Uluslararası okullar: Hollanda'daki uluslararası okullar, her millettten öğrenciye eğitim imkanı sağlar. DIPS olarak adlandırılan Uluslararası Hollanda İlkokulları ve DISS olarak adlandırılan Uluslararası Hollanda Orta öğretim okulları devletten aldığı destekten dolayı çok uygun eğitim ücreti karşılığı eğitim imkanı sağlar.

Özel ilgiye ihtiyaç duyan öğrencilere yönelik okullar: Hollanda'da ciddi öğrenme sorunları olan öğrencilere yönelik özel ihtiyaç okullarıdır. Passend Onderwijs policy adı verilen ulusal eğitim politikası, küçük öğrenme problemleri olan çocukların mümkün olduğunca normal okullarda okumasını sağlamak ve teşvik etmeye yönelik dizayn edilmiştir. Bununla birlikte, daha ciddi öğrenme güçlüğü veya davranışsal problemleri, ciddi bir fiziksel yetersizliği veya kronik bir hastalığı olan çocuklar, kendileri için özel hazırlanmış okullarda eğitim görebilir.

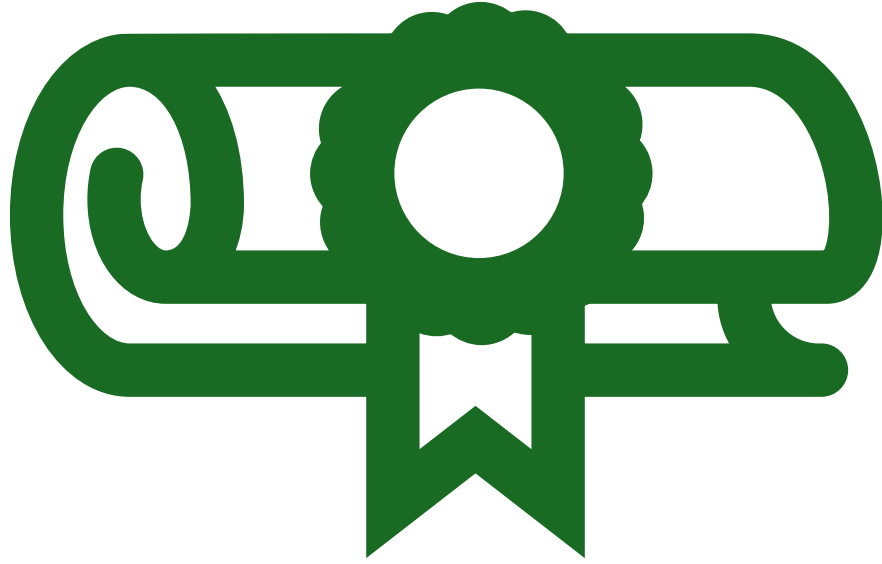
Okul öncesi eğitim

- **Kreş**
 - 0- 4 yaş çocuklar içindir.
 - Çocuklar kreşte 11 saate kadar kalabilir.
 - Kreşler genelde 7.30 – 18.00 arası açıktır.
 - Ebeveynlerin ikisinin beraber çalışması gibi mecburi durumlarda 'kinderopvangtoeslag' denen devlet ödeneğine hak kazanılır.
- **Okul öncesi**
 - 2- 4 yaş çocuklar içindir.
 - Genelde haftada üç gün olan bu okulların amacı çocuğun fiziksel ve sosyal gelişimine katkı sağlamaktır. Hollandaca bilmeyen çocukların ilkokul öncesi dilinin hazır olmasına önemli katkı sağlar.
 - Devletten okul desteği almak için ebeveynlerin ikisinin beraber çalışma veya okuması koşulu yoktur. Herkes çocuğunu isteğe bağlı olarak bu okullara gönderebilir
 - Tam zamanlı olanları da vardır.

İlkokul

- Okulların eğitim yaklaşımları birbirlerinden çok farklı olabilir. Çocuğu okula yazdırmadan önce okulun eğitim yaklaşımını incelemek çok önemlidir.
- 4- 12 yaş arasını kapsayan sekiz yıllık bir eğitim sürecidir.
- 5 yaşından itibaren çocukların sebepsiz ve izinsiz okula gitmemesi durumunda ceza-i müeyyidesi vardır.
- 1 yıllık süren sınıf yıllarına grup adı verilir ve **sekizinci grubu tamamlayan öğrenci ortaöğretime geçer.**
- Grup 1 ve 2 deki öğrenciler('kleuters' olarak adlandırılırlar) birleştirilmiş sınıflarda okur. Okuma ve yazmaya hazırlayan oyun eksenli anaokulu dönemidir.
- Asıl öğrenme grup 3'te başlar (Türkiye'de 1. Sınıf). Çocuklar, en geç Grup 7'de İngilizce öğrenmeye başlar.
- Bu dönemdeki zorunlu dersler Hollandaca, İngilizce, matematik, hayat bilgisi (coğrafya, tarih, biyoloji, trafik eğitimi ve politika dahil), sanatsal yönlendirme (müzik, resim ve el işi gibi) ve beden eğitimidir.
- İlkokullarda trafik eğitimi, müfredatın yasal olarak gerekli bir parçasıdır ve öğrencilere bisiklet becerileri dersleri (fietsvaardigheidslessen) verilir. Pratik trafik sınavı, ilkokuldaki trafik eğitiminin bir parçasıdır.
- İlkokulun son yılında (Grup 8), resmi olarak "CITO testi" olarak adlandırılan **Merkezi Final Testi** uygulanır. Sınav sonucuna ve öğretmenin görüşüne göre çocuğun yerleşeceği lise (Middelbareschool) belirlenir.

Ortaöğretim/Lise

- İlkokuldan sonra, seçtikleri okula bağlı olarak dört, beş veya altı yıl süren bir orta öğretime devam ederler.
- Orta öğretim sonunda öğrenciler lise diplomasını almak için sınava girerler. Bu diploma öğrencilerin bir sonraki eğitim hayatına devam etmesi için gereklidir.
- Hollanda'da ortaöğretim seviyelerine göre üçe ayrılır. Bunlar VMBO(kendi içinde üçe ayrılır.), HAVO, VWO dur.

Hollanda'da Mesleki Eğitim

Tarihsel Yapı

Birinci dönem, on dokuzuncu yüzyılın ikinci yarısından, mesleki eğitime ilişkin ilk yasa olan endüstriyel, teknik ve ev içi eğitim yasasının (Nijverheidsonderwijswet) yürürlüğe girdiği 1919 yılına kadar, teknik ve mesleki okulların kurulması dönemidir. 1919 Yasası aynı zamanda gündüzlü okul bağlamında mesleki eğitime alternatif olarak görülen bir çıraklık sistemi de sağlıyordu. Bu kanun 1921 yılında yürürlüğe girmiştir.

Mesleki eğitim, 1921'den 1968'e kadar süren ikinci dönemde patlayıcı bir büyüme yaşadı; Bu dönemde, 12 yaşına kadar olan çocuklar için ilköğretimden sonra devam eden alt mesleki eğitim ve çıraklık sistemi uygulandı. Esas olarak kamu tarafından finanse edilen ortaöğretime devam oranındaki artış, ortaöğretimin çeşitli biçimleri arasında daha fazla uyum ihtiyacını ortaya çıkardı. Bu ihtiyaç, 1968'de yürürlüğe giren ortaöğretim yasasıyla giderildi. Genel ortaöğretim ve alt, orta ve yüksek seviyedeki mesleki eğitim bu kanunun konuları arasında yer almıştır. 1969 tarihli Çıraklık Kanunu ise çıraklığa kendi bağımsız yasal dayanağı getirmiştir.

Hollanda'da Mesleki Eğitim Tarihsel Yapı

Eğitimsel genişleme, esas olarak üst orta mesleki eğitim ve yüksek mesleki eğitimle ilgili bir dönem olan üçüncü dönemde de devam etti. 1986'da, yüksek mesleki eğitim ayrı bir kanunla, yüksek mesleki eğitim kanunuyla sağlandı ve orta öğretimin kısıtlamalarından kurtarıldı. 1970'lerden itibaren, yüksek mesleki ve akademik eğitim arasında daha fazla uyum yaratma fikri, 1993 yılında yüksek öğrenim ve araştırma kanununun uygulamaya konulmasıyla meyvesini verdi. Ortaöğretim düzeyindeki mesleki eğitim de bu üçüncü dönemde özgürleşme sürecine girmiş ve bu durum 1996 yılında yetişkin ve mesleki eğitim kanunu ile doruğa çıkmıştır.

Yüksek mesleki eğitim ve üst orta mesleki eğitim için yeni mevzuat, dördüncü döneme özgü genel, yasal düzenlemeler çerçevesinde yüksek düzeyde özerkliğe sahip büyük eğitim sağlayıcıları yaratmıştır.

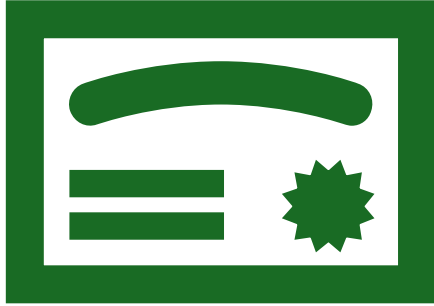
Hollanda'da Mesleki Eğitim

Meslek Hazırlık Eğitimi (VBO)

- Meslek Hazırlık Eğitimi Okulu 4 yıl sürer. Öğrencilere genel bir gelişim verir ve ilerde okunacak meslek eğitimine hazırlar. Öğrenci bu okulu bitirince henüz araba ustası veya boyacı olmuş sayılmaz. Ancak uygulamalı meslek eğitimi gördüğü veya orta meslek okulunu bitirdiği zaman meslek sahibi olabilir. Meslek hazırlık okullarının çeşitli bölümleri vardır;

- **Yapı teknik**
- **Mekanik teknik**
- **Elektroteknik**
- **Motor teknik**
- **Tüketim teknik**
- **Grafik teknik**
- **Bakım**
- **Güzellik bakımı**
- **Moda ve Giysi**
- **Satış**
- **İdare**
- **Ticaret**
- **Ziraat ve Çevre**
- **Gıda Teknolojisi**

Hollanda'da Mesleki Eğitim Meslek Hazırlık Eğitimi (VBO)

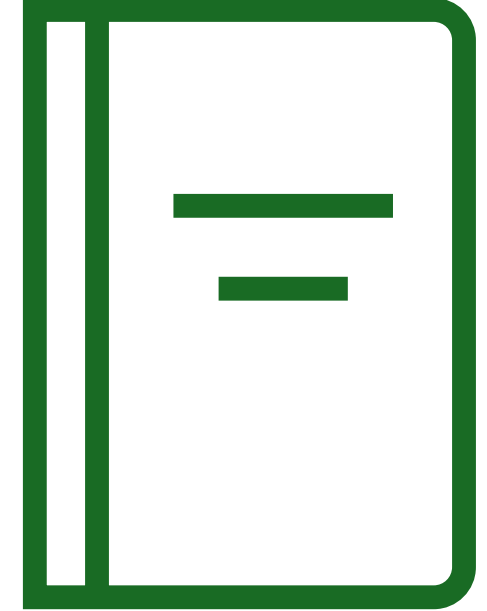
3. ve 4. sınıfta öğrenciler daha çok mesleğe yönelik dersler görürler ve 4. sınıfın sonunda altı dersten sınava girmeleri gerekir. Bu sınav çeşitli düzeylerde yapılabilir. A en düşük; B orta ve C en yüksek düzeydir. Hatta matematik için dördüncü bir düzey olan D düzeyi de vardır.

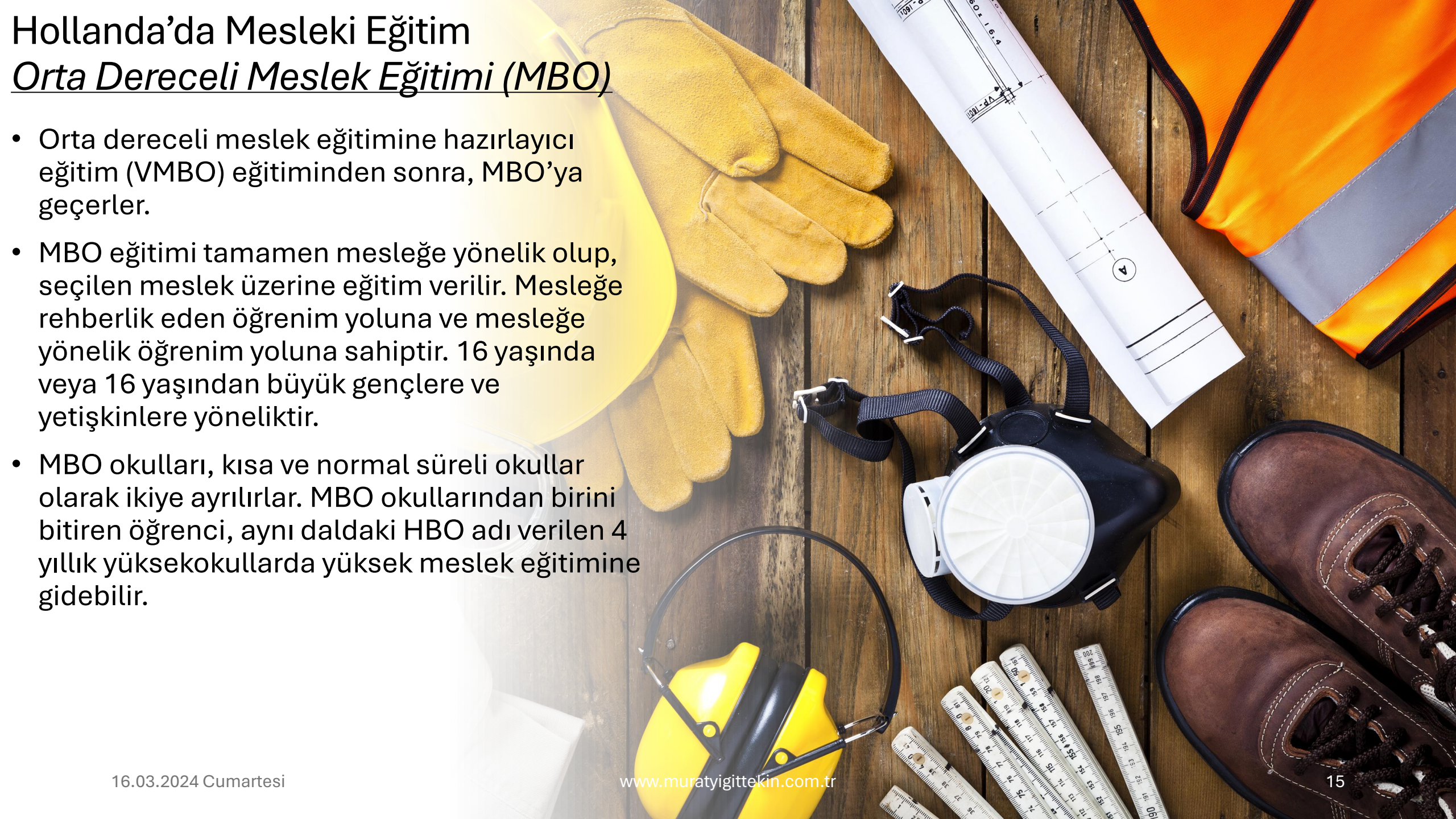
Hollanda'da Mesleki Eğitim

Meslek Hazırlık Eğitimi (VBO)

Meslek hazırlık eğitiminden sonra öğrenciler aşağıdaki imkânlara sahiptirler:

1. MBO'da (Orta meslek okulu) okumaya devam edebilirler ve orada bir meslek öđrenirler,
2. Uygulamalı meslek eğitimine geçerler,
3. Bir meslek öđrenmek için haftada 3-4 gün bir řirkete ve 2-3 günde okula giderler,
4. Çalışabilirler ve kısa süreli kursları takip etmek suretiyle bir meslek öğrenebilirler.

Hollanda'da Mesleki Eğitim

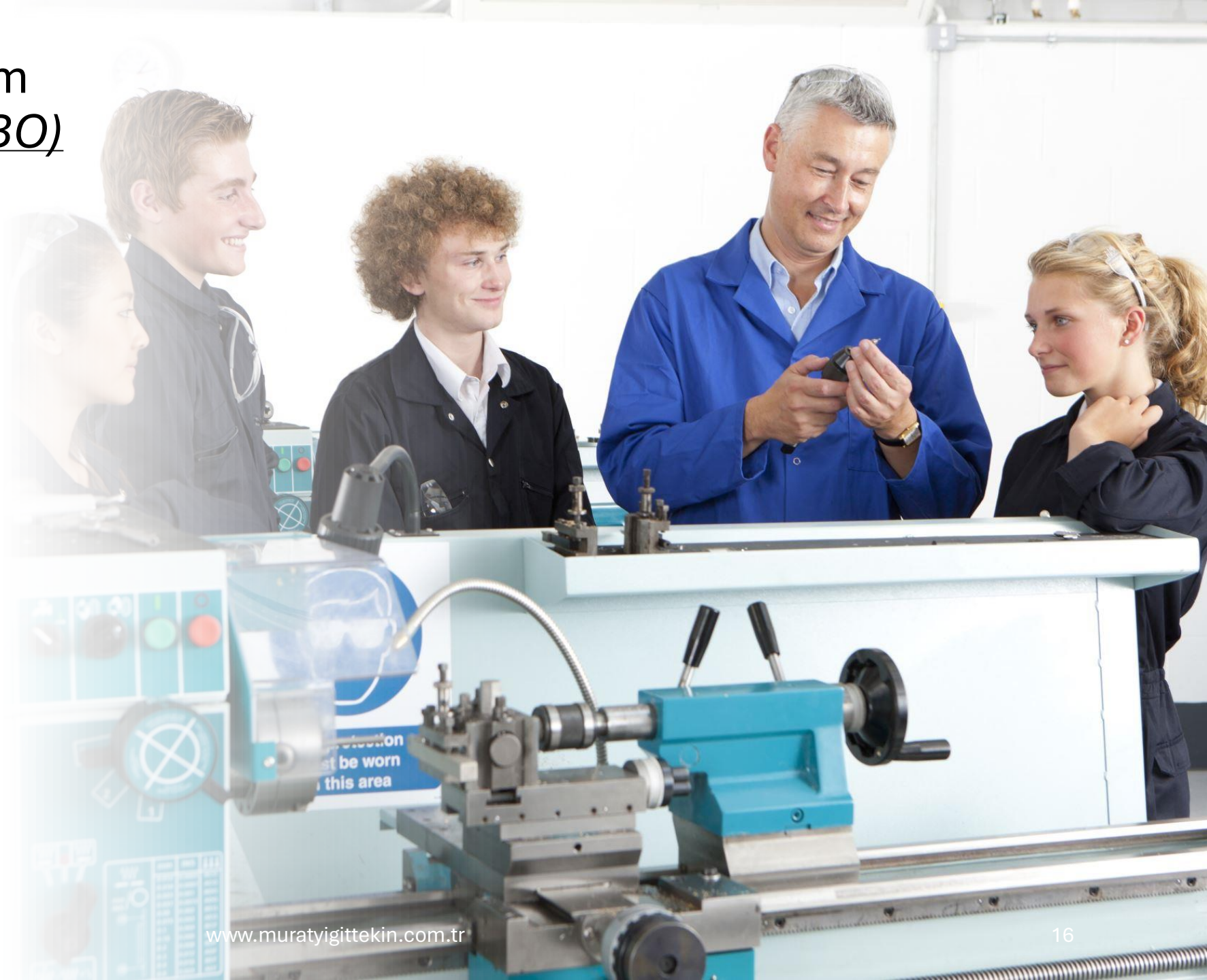
Orta Dereceli Meslek Eğitimi (MBO)

- Orta dereceli meslek eğitime hazırlayıcı eğitim (VMBO) eğitiminden sonra, MBO'ya geçerler.
- MBO eğitimi tamamen mesleğe yönelik olup, seçilen meslek üzerine eğitim verilir. Mesleğe rehberlik eden öğrenim yoluna ve mesleğe yönelik öğrenim yoluna sahiptir. 16 yaşında veya 16 yaşından büyük gençlere ve yetişkinlere yöneliktir.
- MBO okulları, kısa ve normal süreli okullar olarak ikiye ayrılırlar. MBO okullarından birini bitiren öğrenci, aynı daldaki HBO adı verilen 4 yıllık yüksekokullarda yüksek meslek eğitime gidebilir.

Hollanda'da Mesleki Eğitim

Mesleki Ortaöğretim (VMBO)

- Mesleki orta öğretimde (VMBO) öğrencilere, bir belgenin gerekli ya da yararlı olduğu geniş bir dizi mesleğe hazırlık niteliğinde teorik ve pratik eğitimi verilir. Ayrıca öğrencilere genel eğitim, bireysel gelişim ve toplumda aktif rol alma konularında da ilerleme olanağı vermektedir.

Hollanda'da Mesleki Eğitim

Mesleki Ortaöğretim (VMBO)

- Mesleki orta öğretim programları **teknoloji, ticaret/yönetim, sağlık/bakım hizmetleri ve tarım** olmak üzere dört ana alanda verilmektedir. Eğitimin düzey ve süreleri (6 ay 4 yıl arası) değişmektedir. Mezun olan öğrencilere, ders aldıkları seviyeye bağlı olarak kalfa, usta gibi unvanlar verilir.

Hollanda'da Mesleki Eğitim

Mesleki Ortaöğretim (VMBO)

Mesleki orta öğretim okulları kendi içerisinde dört seviyeden oluşur.

1

Öğrenciler ilköğretim sonrasında ülke genelinde yapılan CITO sınavında aldıkları puana göre teorik ve meslek dersleri ağırlıklı; ve mesleğe ön hazırlık seviyelerinde öğrenim görürler.

2

Birinci seviyede öğrenim gören öğrenciler mezun olduklarında başarı durumlarına bağlı olarak ya HAVO'nun son sınıfına yatay geçiş yapabilirler ya da orta dereceli meslek eğitimi olan MBO okullarına devam ederler.

3

MBO okulları, kısa ve normal süreli okullar olarak ikiye ayrılırlar. MBO okullarından birini bitiren öğrenci, aynı daldaki HBO adı verilen 4 yıllık yüksekokullarda yüksek meslek eğitimine gidebilir.

4

Son iki seviyede eğitim almakta olan öğrenciler ise eğitimlerinin son basamağındadır. Bu öğrenciler VMBO'yu bitirerek öğrenimlerini tamamlarlar.

Hollanda'da Mesleki Eğitim Meslek Yüksek Okulları (HBO)

- HBO'lar öğrencileri daha çok mesleki bakımdan eğitirler.
- HBO'larda mesleki eğitimin yanında teori eğitimi de verilir. Bu yüzden üniversiteler ve HBO'lar birbirlerine yaklaşılmaktadırlar.
- HBO'dan alınan bir diploma aynı zamanda üniversitelerde de geçerlidir. Böylelikle yatay geçişler sorunsuzdur.
- HBO'larda eğitim iki bölüme ayrılır.
 - *İlk bölüm bir yıllık (Propaedeuse) eğitimden oluşur.*
 - *İkinci bölüm üç yıl süren ve içinde değişik stajlar da barındıran Ana Dönem'dir. Ana Dönemde öğrenciler daha çok alanları ile ilgili pratik bilgileri öğrenmeye başlarlar. Üçüncü yılda stajlara başlanır. Öğrenciler yaptıkları stajlar hakkında belirli aralıklarla yazılar yazarlar.*
- HBO eğitiminden sonra yapılan bitirme sınavı sonucu Bachelor adını taşıyan bir diploma verilir. ***Bu okullardan alınan diplomaların denkliği YÖK tarafından lisans düzeyi olarak kabul edilmektedir.***

Hollanda'da Mesleki Eğitim

Aşağıda belirtilen bakanlıklar, Hollanda'da mesleki eğitim ve yetişkin eğitiminde aktif rol almaktadırlar:

Eğitim, Kültür ve Bilim Bakanlığı: mesleki eğitim ve yetişkin eğitimi dahil eğitim sisteminin tamamından sorumludur;

Tarım, Doğa ve Balıkçılık Bakanlığı: tarım sektöründe sürdürülen eğitim faaliyetlerinden sorumludur;

Ekonomi İşleri Bakanlığı: yaşam boyu öğrenme ve istihdam edilebilirlik konularındaki girişimlere katılır;

Sosyal İşler ve İstihdam Bakanlığı: İş arayanların ve işsizlerin eğitiminden, sosyal katılımdan ve cinsiyetle ilgili meselelerden sorumludur; yaşam boyu öğrenme konusundaki girişimlerde yer almaktadır.

Hollanda'ya İlişkin Bazı İstatistiklerin İzlanda ve Türkiye ile Karşılaştırması (2018 TALIS)

Time		2018			
Variable		Who the teachers are			
		Female teachers	Teachers' average age	Teachers' average work experience as a teacher	Teachers aged 50 and above
Unit		Percentage	Years		Percentage
Measure		Value	Value	Value	Value
Country					
Iceland		73,3	46,2	15,2	37,8
Netherlands		53,2	42,9	16,2	32,2
Türkiye		55,8	35,5	10,9	6,3
OECD average		68,3	44,1	17,0	34,4
Data extracted on 12 Mar 2024 08:24 UTC (GMT) from OECD.Stat					

Hollanda'ya İlişkin Bazı İstatistiklerin İzlanda ve Türkiye ile Karşılaştırması (2018 TALIS)

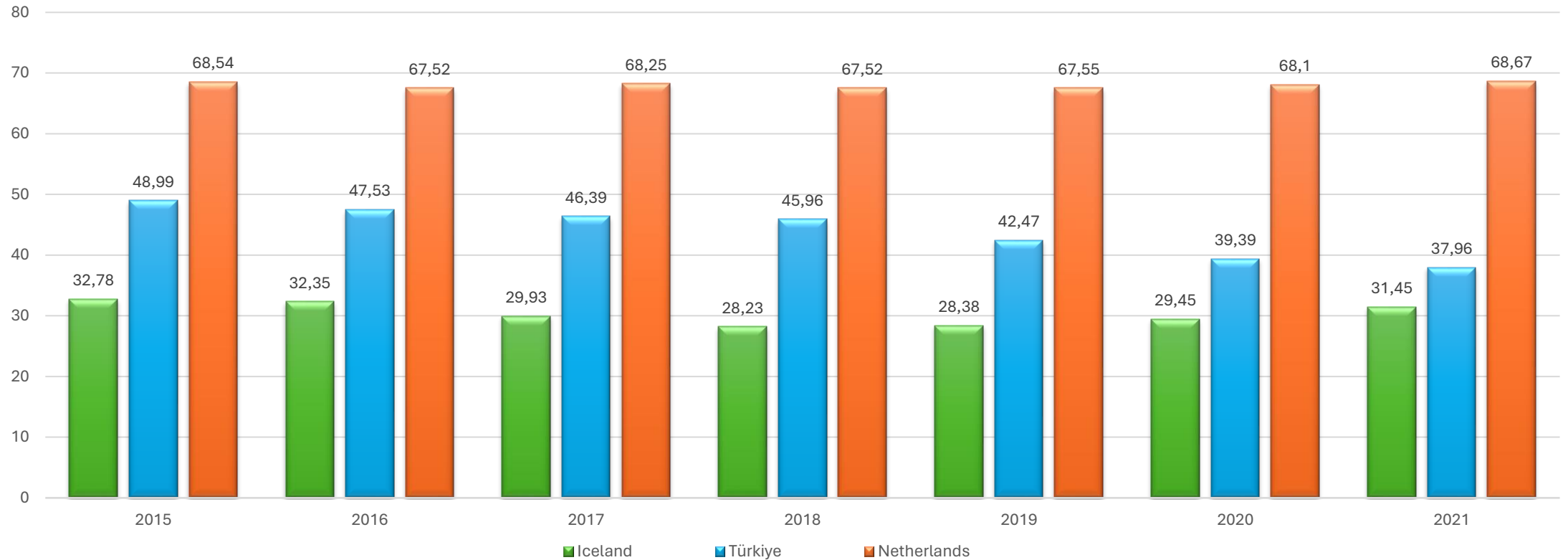
Time		2018			
Variable		Who the principals are			
		Female principals	Principals' average age	Principals' average work experience as a principal	Principals aged 60 and above
Unit		Percentage	Years		Percentage
Measure		Value	Value	Value	Value
Country					
Iceland		60,4	51,8	9,9	17,8
Netherlands		37,9	53,9	11,9	28,8
Türkiye		7,2	43,1	6,7	7,2
OECD average		47,3	52,2	9,7	20,0
Data extracted on 12 Mar 2024 08:27 UTC (GMT) from OECD.Stat					

Hollanda'ya İlişkin Bazı İstatistiklerin İzlanda ve Türkiye ile Karşılaştırması (OECD 2020)

		Primary	Secondary					Post-secondary non-tertiary	Primary, secondary and post-secondary non-tertiary	Tertiary				Primary to tertiary	Primary to tertiary (excluding R&D)
			Lower secondary	Upper secondary			All secondary			Short-cycle tertiary	Bachelor's, master's and doctoral or equivalent	All tertiary	All tertiary (excluding R&D)		
				General programmes	Vocational programmes	All programmes									
Countries															
Iceland		15 206	17 077	12 148	18 829	13 822	15 242	18 191	15 262	16 128	16 128	16 128		15 444	
Netherlands		11 188	15 364	13 260	17 865	16 324	15 848		13 855	12 485	21 779	21 642	13 715	15 714	13 822
Türkiye		4 108	4 037	4 248	6 485	5 109	4 603		4 446			9 288	7 418	5 352	5 002
OECD average		10 658	11 941	11 379	13 216	12 312	11 942		11 352	12 266	19 775	18 105	12 693	12 647	11 576

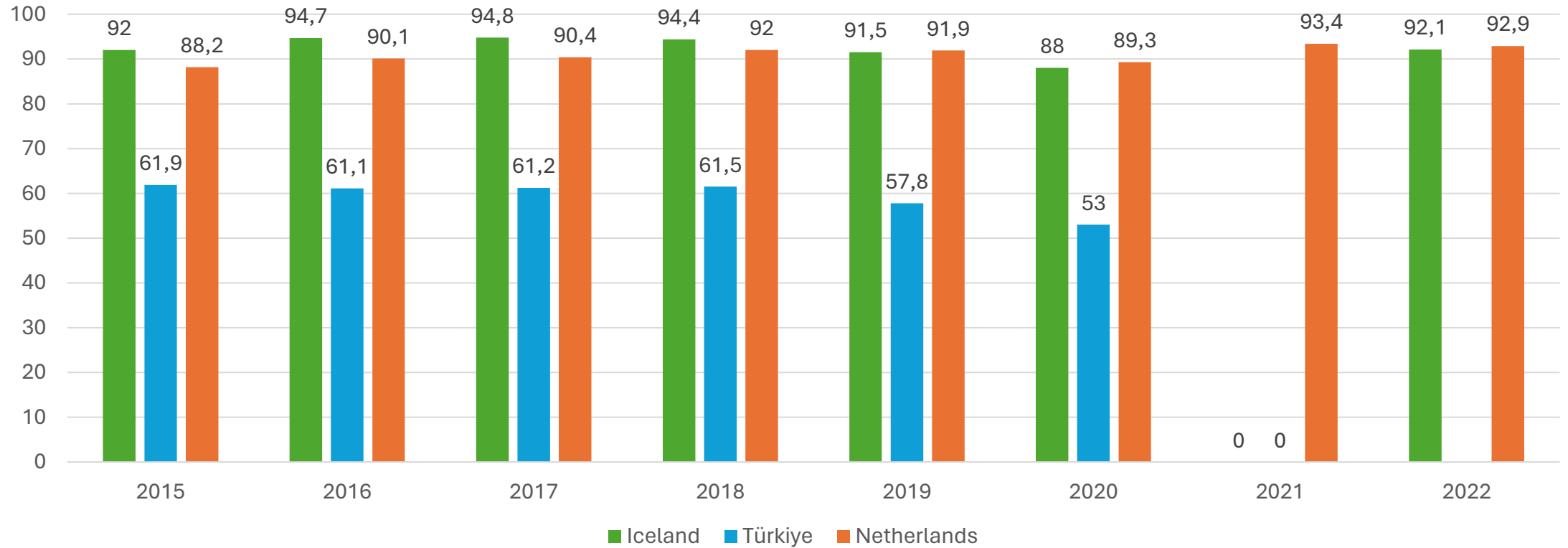
Hollanda'ya İlişkin Bazı İstatistiklerin İzlanda ve Türkiye ile Karşılaştırması (CEDEFOP)

(Ortaöğretim Öğrencileri İçerisinde Mesleki Eğitim Öğrencilerinin Payı)

Hollanda'ya İlişkin Bazı İstatistiklerin İzlanda ve Türkiye ile Karşılaştırması (CEDEFOP)

(Yeni Mesleki Eğitim Mezunlarının İstihdam Edilme Oranları)

Teşekkürler...

